

Bewoner elektronisch volgen?

Alida Groeneveld

Technologie is aan de orde van de dag in de gehandicaptenzorg. De tillift om een bewoner van zijn bed naar de badkamer te verplaatsen, kan iedereen wel bedenken. Maar er is meer. Als net beginnend geestelijk verzorger was ik bijvoorbeeld heel verbaasd over het ‘centraal inluisteren’. ‘s Nachts is er op de woning geen personeel aanwezig. In plaats daarvan zijn er medewerkers van nachtzorg op een centrale plek in de locatie, vanwaar zij de bewoners in de gaten kunnen houden met behulp van een intercom of camera. Bij onraad of onrust gaan zij ter plekke kijken en zij lopen iedere nacht hun vaste ronde. Als er sprake is van verwacht overlijden, is er wel personeel aanwezig en wordt er uiteraard gewaakt, samen met familie. Het oogt afstandelijk, maar de wakkere nachtzorg neemt meer waar dan een medewerker in de woning die diep in slaap is. Toen jaren geleden het centraal inluisteren werd ingevoerd, werden er bijvoorbeeld meer epileptische aanvallen gesignaleerd. Het levert soms ook hilarische taferelen op. Nachtzorg informeerde via de intercom of het wel goed ging met een bewoonster. Wat was het geval: ze sprak ‘s avonds hardop met God. Toen ze zei dat ze aan het bidden was, was het goed. Ze vertelde het mij met een grote glimlach.

Kan alle technologie ‘zomaar’? Moet je misschien eerst toestemming hebben voor je zoiets inzet? Ik moest eraan denken bij het volgende geval. Een bewoner, laten we hem Rinus noemen, loopt heel vaak weg. Hij heeft een rechterlijke machtiging, want hij komt dan in voor hem gevaarlijke situaties terecht. De politie is vaak in touw en verwijst dan naar de zorgmedewerkers: het is eigenlijk hun verantwoordelijkheid om Rinus weer terug te brengen. Het zorgpersoneel krijgt er genoeg van om hem steeds ergens op te halen; soms is er ook enig geweld nodig om hem de auto in te krijgen. ‘Zou een gps-tracker iets zijn?’, suggereert een medewerker? ‘Dan kunnen we via de telefoon zien waar hij is en inschatten of er gevaar dreigt.’

Zo’n tracker kun je in de schoenen aanbrengen. Een speciale app op de telefoon van de bewoner kan ook. Maar de wettelijk vertegenwoordiger is tegen: Rinus heeft, om bepaalde redenen, geen mobiele telefoon. Om dat ineens te veranderen, lijkt hem onverstandig. Als je Rinus vertelt over de gps-tracker, dan gooit hij onderweg de telefoon weg. Voor de schoenen geldt hetzelfde: dan gaat hij wel op z’n sokken naar buiten.

In een moreel beraad wegen we de belangen zo goed mogelijk af. Iets heimelijks doen bij deze bewoner verstoort de kwetsbare zorgrelatie, want vroeg of laat komt hij er toch achter. Voor het zorgpersoneel is de situatie onwenselijk en onhoudbaar. Maar de curator wil dat Rinus goede zorg krijgt. De begeleiding bespreekt met elkaar de aanleiding waarom hij steeds wegloopt en zet alles op alles om die ‘triggers’ te reduceren. Dat lijkt na paar maanden goed te gaan. De volgende stap is het veilig en verantwoord gebruik van een mobiele telefoon. Bewoner blij, de wettelijk vertegenwoordiger gerustgesteld en de zorgmedewerkers hoeven niet meer op pad om de wegloper op te sporen. En de gps-tracker is voorlopig uit beeld verdwenen.

Drs. A. Groeneveld is geestelijk verzorger bij zorginstelling ‘s Heeren Loo en redactielid van dit tijdschrift.
E-mail: alida.groeneveld@sheerenloo.nl.